

Vaasan ympäristöseura - Vasa miljöförening r.y.
Raastuvankatu 53 as 8
65300 Vaasa

9.11.2020

Vaasan hallinto-oikeus
PL 204
65101 Vaasa
vaasa.hao@oikeus.fi

Vastine

Asia: Vastine Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon ja Vaasan kaupunginhallituksen selitykseen koskien Vaasan ympäristöseura - Vasa miljöförening r.y.:n valitusta ELY-keskuksen päätöksestä 20.2.2020 dnro EPOELY/1323/2019, viitaten Vaasan hallinto-oikeuden 19.10.2020 päivättyyn läheteeseen 4769/20.

Vastineen antaja:

Vaasan ympäristöseura – Vasa miljöförening r.y. on rekisteröity luonnonsuojeluyhdistys, jonka toimialueeseen kuuluvat Vaasan kaupunki ja Mustasaaren kunta.

Prosessiosoite:

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXXXXXXX~~

Vastine Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon

Vaasan ympäristöseura (jatkossa VYS) uudistaa asiassa jo aiemmin lausumansa ja esittää asiassa lisäksi seuraavaa:

Noudatamme alla ELY-keskuksen lausunnon numerointia ja vastaamme jokaisen otsikon alla ELY-keskuksen lausunnon väitteisiin. Vaasan kaupunginhallituksen selitys on yhtenevä ELY-keskuksen lausunnon kanssa, ja emme siksi vastaa erikseen sen väitteisiin. Liitteenä on Vaasan ympäristöseuran 15.6.2020 päivätty vastaus kaupungin teknisen johtajan Markku Järvelän kirjjeeseen, joka on kaupunginhallituksen selityksen liitteenä.

1. Välitön täytäntöönpano

Vaasan hallinto-oikeus teki oikein evätessään luvan aloittaa tien rakentaminen välittömästi poikkeamislupaa koskevan valituksen käsittelystä riippumatta. Päätöksen täytäntöönpano johtaisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen peruuttamattomaan hävittämiseen ja heikentämiseen, mikä on juuri se asia, jota valituksella pyritään estämään. Muutoksen hakijan oikeusturvan kannalta oli tarpeellista kieltää päätöksen täytäntöönpano. HAO:n päätös tulee tältä osin pitää voimassa.

ELY-keskuksen lausunnon mukaan asemakaavaehdotuksen 1065 mukainen alueen käyttö ml. Yhdystien toteuttaminen johtaisivat luonnonsuojelulain vastaisiin seurauksiin. ELY-keskuksen käsityksen mukaan Vaasan kaupunki ei näin ollen voi hyväksyä kaavaa luonnonsuojelulain vastaisena, ennen kuin kaavan laatimista varten on myönnetty luonnonsuojelulain 49 § 3 mom. mukainen poikkeaminen liito-oravan rauhoitussäännöistä.

VYS vastaa tähän, että Vaasan kaupunki on tämän asian ratkaissut lisäämällä asemakaavaehdotukseen 1065 seuraavan yleismääräyksen: "Katualueen puustoa ei saa poistaa tai ryhtyä muihin ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ELY-keskuksen 20.2.2020 myöntämää poikkeuslupaa koskevalla alueella ennen kuin poikkeamislupa luonnonsuojelulaista on lainvoimainen." Vaasan kaupunginvaltuusto on päätöksellään §21 (4.5.2020) hyväksynyt Yhdystien ja moottoritien liikennejärjestelyt -asemakaavan (ak1065) tällä yleismääräyksellä. ELY-keskuksen lausunto on päivätty hieman tämän päätöksen jälkeen (14.5.2020), ja sen taustalla saattaa olla tietokatve. Katsomme, että kaupunginvaltuuston päätös vie pohjan tältä ELY-keskuksen argumentilta.

ELY-keskus arvioi, että päätöksen täytäntöönpanon ja asemakaavan laatimisen viivästyminen lisää riskiä yleiselle turvallisuudelle. Jo toteutumassa olevan Liisanlehdon asemakaavan (ak1062) myötä korostuu pitkänmatkan liikenteen ja kaupungin sisäisen liikenteen erottamisen tarve entisestään.

VYS vastaa tähän, että Liisanlehdon uuden Prisman arvioitu valmistuminen on hankkeen virallisten Facebook-sivujen mukaan "vuonna 2021 tai 2022"¹ – eli todennäköisesti aikaisintaan syksyllä 2021. Uudet liikennejärjestelyt eivät ole siis vielä välttämättömiä. Näin ollen ei voida katsoa, että päätöksen täytäntöönpanoa olisi tarpeellista kiirehtiä yleisen turvallisuuden kannalta pakottavista syistä.

2. Vaihtoehtoiset ratkaisut

- a) Pidämme voimassa aikaisemmin lausumamme, että Elementtitehtaantien suunnittelussa ei ole tarkasteltu vaihtoehtoja, jossa liito-oravan pesäpuita olisi mahdollista säästää. ELY-keskus ei esitä tässä asiassa mitään uutta argumenttia.
- b) VYS ei pysty ottamaan kantaa tielinjausmuutoksen vaikutuksiin kadun geometriaan muuten kuin yleisellä tasolla. Emme kiistä, ettei linjausmuutos vaikuttaisi tien toiminnallisuuteen. Tien siirtäminen lähemmäs moottoritietä olisi kuitenkin mahdollista jyrkentämällä tiessä olevia mutkia, näin yhdystien risteyskohta voitaisiin pitää samassa paikassa ja välttää liito-oravan pesäpuiden kaataminen. Kaupungin kanssa käydyn keskustelun perusteella tämä johtaisi ajonopeuden laskemiseen kyseisellä tieosuudella. Tämä haitta ei mielestämme ole riittävä syy poikkeusluvan myöntämiseen. Nopeusrajoituksen alentamisella olisi myös liikenneturvallisuutta parantava ja päästöjä vähentävä vaikutus, eikä se lopulta hidastaisi matkantekoa kuin joitakin sekunteja.
- c) Valituksessa ilmi tuodun tavoin VYS pitää edelleen tarkastelemattomana vaihtoehtona koko Elementtitehtaantien jatkeesta luopumista ja liikenteen ohjaamista Yhdystielle ja moottoritielle olemassa olevia teitä (Kanavasillantie) ja rampeja pitkin. Kanavasillantie on olemassa oleva, Valtatieltä erotettu liikenneyhteys Liisanlehdosta Yhdystielle. Lausunnon todettiin tässä vaihtoehdossa Kanavasillan vaativan lisääntyneen liikenteen takia merkittäviä parantamistarpeita. Näitä ei eritelty, eikä tätä syytä voida pitää tämän

1 <https://www.facebook.com/PrismaLiisanlehtoVaasa>

vaihtoehdon hylkäämiseen johtavana asiana, joka muodostaisi välttämättömän tarpeen Elementtitehtaantien jatkeelle ja tässä varsinaisena asiana olevan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämiselle. Sitä paitsi merkittäviä olisivat kustannukset myös Elementtitehtaantien rakentamiseksi. Myös ajomatkojen "pidentyminen" (tämä sananvalinta on sikäli erikoinen, että Kanavasillantie on käytössä oleva yhteys Liisanlehdon suunnalta Yhdystielle) ei voida pitää riittävänä syynä vaihtoehdon hylkäämiseen. Ajomatkan *lyhentäminen* Elementtitehtaantien rakentamisen myötä voidaan tulkita asiana, joka lisää yksityisautoilun houkuttelevuutta ja sen myötä johtaa liikennemäärien ja päästöjen kasvamiseen.

- d) ELY-keskuksen mukaan Elementtitehtaantien jatkeen rakentaminen on tarpeen jo nykyisillä liikennemäärillä, sillä Pitkämäen eritasoliittymän ajosuunnan Laihia-Kokkola-ramppi tukkeutuu jo nykyisin monena päivänä aamu- ja iltapäiväliikenteessä ja aiheuttaa vaaratilanteita moottoritien suurien ajonopeuksien takia. VYS:an näkemyksen mukaan rampin ongelmiin auttaisi parhaiten nopeusrajoituksen pysyvä laskeminen moottoritiellä 100:aan km/h Vaasan keskustataajaman alueella, mikä myös vähentäisi päästö- ja meluhaittoja moottoritien varrella. Sama ratkaisu auttaisi myös Moottoritien ja Kanavasillantien rampin ruuhkautumiseen. Nopeusrajoituksen laskeminen parantaa tutkitusti teiden turvallisuutta, esimerkiksi 120 km/h nopeusrajoituksen muuttaminen 100 km/h rajoitukseen vähentää tutkimuksen mukaan henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrää noin 10 prosenttia². Väyläviraston mukaan myös kulloisen tien liikennemäärä voi olla peruste laskea sen nopeusrajoitusta: "Mitä enemmän jollakin tiellä on liikennettä suhteessa tien ajokaistoihin, sitä varmemmin nopeusrajoituksia lasketaan."³

Voidaan myös olettaa, että suunniteltu liikenneympyrä Pitkämäen eritasoliittymään auttaisi vähentämään ajosuunnan Laihia-Kokkola-rampin jonoja myös ilman Elementtitehtaantien jatkeen rakentamista.

Kiinnitämme huomiota siihen, ettei ELY-keskus lausunnossaan kiistä, ettei Liisanlehdon lisääntyvä maankäyttö olisi tärkeä osasyys Elementtitehtaantien rakentamiselle. ELY-keskus toteaa esimerkiksi lausunnossaan kohdassa 1), että "jo toteutumassa olevan Liisanlehdon asemakaavan (ak1062) myötä korostuu pitkänmatkan liikenteen ja kaupungin sisäisen liikenteen erottamisen tarve entisestään." VYS korostaa, että alueen lisääntyvään maankäyttöön Vaasan kaupunki on voinut kaavoituksellaan vaikuttaa. Liisanlehdon asemakaava (ak1062) on edelleen mahdollista muuttaa tai jättää toteuttamatta, koska sen toteuttaminen on vasta aloitusvaiheessa. Ilman Liisanlehdon asemakaavaa tarve Elementtitehtaantien jatkeelle ja/tai kadun geometriaan kohdistuvat vaatimukset poistuisivat ainakin osittain ja poikkeamislualta voitaisiin välttyä.

VYS:in näkemyksen mukaan Elementtitehtaantien merkitystä moottoritien liikenneturvallisuuden kannalta ei tule myöskään ylikorostaa. Elementtitehtaantietä käyttäisivät todennäköisesti enimmäkseen Liisanlehdon automarketeilta Yhdystien suuntaan ja toisinpäin kulkevat. Todennäköisesti myös Runsorin työpaikoille suuntaava Yhdystieltä tuleva autoliikenne alkaisi kulkemaan Elementtitehtaantien ja Latokartanontien kautta. Sen sijaan Laihialta päin kohti Vaasaa tai Kokkolan (Yhdystien) suuntaan ajavilla ei olisi syytä poiketa korkeamman nopeusrajoituksen reitiltään katuverkostolle (Laihiantielle,

2 Peltola, H., Rajamäki, R. & Luoma, J. (2013). A tool for safety evaluations of road improvements. *Accident Analysis and Prevention* 60, 277–288. Siteerattuna Kallberg, V-P, Luoma J, ym. (2014). Ajonopeuden liikenne- ja ympäristövaikutukset. VTT Technology 197, 18.

3 <https://vayla.fi/-/nopeusrajoituksilla-turvallisempaa-sujuvampaa-ja-haitattomampaa-liikennetta>

Latokartanontielle ja Elementtitehtaantielle). Moottoritien ja Yhdystien rampin liikenteeseen ja ongelmiin Elementtitehtaantieellä olisi näin ollen vain rajallinen vaikutus. Elementtitehtaantien merkitystä yleisen turvallisuuden (liikenneturvallisuuden) vaatimana välttämättömänä rakenteena ei tule pitää perusteena poikkeusluvan myöntämiselle ilman laajempaa liikenneturvallisuuden ja siihen vaikuttavien tekijöiden tarkastelua.

3. Suotuisa suojelutaso

VYS viittaa tässä asiassa valitukseensa.

4. Kansanterveys ja yleinen turvallisuus

a-c) VYS viittaa vastineensa kohtaan 2.d.

Matti Tuomaala,
Puheenjohtaja

Lasse Villanen,
Sihteeri

Liite 1: Vaasan ympäristöseura – Vasa miljöförening r.y.:n vastaus Markku Järvelän 15.5.2020 lähettämälle selvitykselle.